

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **M. P.**, zastoupený JUDr. Lukášem Prudilem, advokátem se sídlem Bašty 8, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 1. 7. 2015, č. j. X, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 2. 2017, č. j. 41 Ad 30/2015 – 46,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Brně, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 7. 2015. Tímto rozhodnutím byly podle § 88 odst. 8 zákona č. 491/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád zamítnuty námitky žalobce a potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 27. 3. 2015. Rozhodnutím vydaným v prvním stupni byla zamítnuta žádost žalobce o přepočet (hornického) starobního důchodu podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

[2] Při posouzení věci vycházel krajský soud z následujícího skutkového stavu. Původní žádostí ze dne 30. 6. 1999 uplatnil žalobce nárok na starobní důchod s datem přiznání od 1. 6. 1998. Rozhodnutím žalované ze dne 1. 10. 1999 mu byl důchod od uvedeného data přiznán podle § 29 zák. č. 155/1995 Sb. ve výši 6 579,- Kč. Žalovaná

provedla podle § 71 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění srovnávací výpočet výše důchodu podle zákona č.100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení a podle zákona o důchodovém pojištění a dospěla přitom k závěru, že výpočet podle pozdějšího zákona je pro stěžovatele výhodnější.

[3] Podáním ze dne 20. 10. 1999 požádal žalobce o změnu data přiznání starobního důchodu s tím, že splňuje podmínky nároku na starobní důchod od 30. 6. 1996 podle usnesení vlády č. 465/1968 a žádá jeho přiznání od 1. 6. 1998. Rozhodnutím ze dne 6. 1. 2000 bylo žalobci vyhověno. Při stanovení výše důchodu postupovala žalovaná opětovně v souladu s ustanovením § 71 odst. 1 a odst. 4 zákona o důchodovém pojištění a provedla výpočet starobního důchodu jak podle předpisů platných ke dni 31. 12. 1995 (zákon č. 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení ve znění účinném do 31. 12. 1995), tak podle předpisů platných po tomto datu (zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění). Změnou data přiznání starobního důchodu žalobce však došlo i ke změně rozhodných skutečností pro výpočet starobního důchodu (změna rozhodného období pro výpočet osobního vyměřovacího základu a pro výpočet neredukovaného průměrného měsíčního výdělku). Jelikož procentní výměra důchodu žalobce vypočtená na základě zákona č. 100/1988 Sb. (4.505,- Kč) byla vyšší než procentní výměra vypočtená na základě zákona č. 155/1995 Sb. (3.777,- Kč), přiznala mu žalovaná od 30. 6. 1996 starobní důchod vypočtený na základě zákona o sociálním zabezpečení

[4] K žádosti žalobce o odstranění tvrdosti zákona a přepočet starobního důchodu žalovaná na základě pověření ministra práce a sociálních věcí podle ustanovení § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů rozhodnutím ze dne 8. 6. 2004 od ledna 2004 zvýšila procentní výměru starobního důchodu žalobce na 8.216,- Kč.

[5] Rozhodnutím ze dne 15. 11. 2010 pak žalovaná zvýšila od 1. 6. 1998 starobní důchod žalobce v řízení podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, na částku 7.319 Kč. Od lednové splátky roku 2009 činila výše důchodu žalobce 13 905,-Kč. Důvodem pro zvýšení jeho starobního důchodu bylo chybné stanovení výše dávky v rozhodnutí žalované ze dne 6. 1. 2000. Tímto rozhodnutím byla žalobci stanovena procentní výměra starobního důchodu ve výši 4.505,- Kč měsíčně ke dni vzniku nároku na starobní důchod, nebylo mu však započteno 7 % zvýšení za dobu dalšího zaměstnání, což bylo rozhodnutím ze dne 15. 11. 2010 napraveno.

[6] Proti tomuto rozhodnutí uplatnil žalobce námitky, které byly rozhodnutím žalované ze dne 11. 3. 2011 zamítnuty a napadené rozhodnutí bylo potvrzeno. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu u Krajského soudu v Brně, který ji rozsudkem ze dne 16. 8. 2012 č. j. 34 Ad 45/2011-51 zamítl. Kasační stížnost proti tomuto rozsudku podanou pak Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 31. 1. 2014 č. j. 4 Ads 113/2012-41 rovněž zamítl. Proti uvedeným rozhodnutím podal žalobce ústavní stížnost, kterou Ústavní soud usnesením sp. zn. I. ÚS 1766/14 ze dne 22. 8. 2014 odmítl.

[7] Při posouzení zákonnosti napadeného správního rozhodnutí pak krajský soud vyšel právě z výše citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu, který se otázkou výše starobního důchodu žalobce komplexně a velmi podrobně zabýval.

[8] Vycházel tedy z toho, že podle zákona o důchodovém pojištění by výpočtový základ pro stanovení procentní výměry žalobcova starobního důchodu činil 7 404, -Kč, samotná procentní výměra důchodu by činila 3 777,-Kč. Při výpočtu výše důchodu podle zákona o sociálním zabezpečení činil redukovaný průměrný měsíční výdělek (výpočtový základ) 4067,-Kč. Procentní výměra starobního důchodu žalobce ke dni vzniku nároku na tento důchod činila 3.250,- Kč. Po vzniku nároku na starobní důchod získal žalobce v období od 30. 6. 1996 do 31. 5. 1998 dalších 701 dní zaměstnání, tj. 1 rok a 336 dní zaměstnání, a náleží mu tak zvýšení starobního důchodu (procentní výměry) o 7% redukovaného průměrného měsíčního výdělku, tj. o 285,- Kč (7% z 4.067,-). Procentní výměra důchodu tak činila 3 535,- Kč. K této částce náleží zvýšení o 38,6% podle § 2 zákona č. 76/1995 Sb., o zvýšení vyplácených důchodů a důchodů přiznávaných v roce 1995, ve znění účinném do 31. 12. 1995, tj. 1.365,- Kč měsíčně, takže procentní výměra starobního důchodu žalobce činila ke dni 30. 6. 1996 4.900,- Kč měsíčně.

[9] Ode dne 1. 6. 1998, k němuž žalobce řízení požádal o výplatu dávky, činil jeho starobní důchod 7.319,- Kč (procentní výměra 6 059,-Kč a základní výměra ve výši 1260,- Kč).

[10] Ohledem na výše uvedené krajský soud zdůraznil, že pro výpočet výše důchodu je zásadní datum, od něhož je důchod přiznán. Vzhledem k tomu, že žalobce výslovně dne 20. 10. 1999 požádal o změnu data přiznání důchodu ve vztahu k opatření č. 465/1968 Sb., (vznik nároku na dávku 30. 6. 1996, přiznání dávky k výplatě od 1. 6. 1998), čemuž bylo ze strany žalované vyhověno, je nutno při výpočtu a dalších změnách vycházet zásadně z tohoto data přiznání a nikoliv z data požadovaného v předešlé žádosti. Jak bylo vysvětleno výše, požadovaná změna data přiznání dávky přivodila současně změnu rozhodných skutečností, znamenající ve svém důsledku výhodnější výpočet podle zákona o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995 a podle této úpravy bylo nutno postupovat i při výpočtu částky zvýšení starobního důchodu za další zaměstnání po vzniku nároku na starobní důchod.

[11] Vzhledem k tomu, že žalobce splnil také podmínky pro úpravu výše starobního důchodu na základě příkazu ministra práce a sociálních věcí ČR č. 27/2003, byla mu výše jeho starobního důchodu upravena v souladu s tímto příkazem a zákonnými parametry pro úpravu výše důchodu, přičemž při výpočtu bylo nutno vycházet z výše procentní výměry ke dni přiznání důchodu, jež byla stanovena podle předpisů platných ke dni 31. 12. 1995 tj. z částky 4.900,- Kč a nikoliv z procentní výměry navýšené podle jednotlivých nařízení vlády o zvyšování důchodů k datu uvolnění výplaty důchodu. Zde krajský soud opětovně konstatoval, že pro konstrukci výpočtu důchodu je rozhodující datum přiznání, neboť od něj se odvíjí aplikace konkrétních právních předpisů pro stanovení jeho výše a navyšování.

[12] Krajský soud pak shrnul, že se všemi námitkami uplatněnými žalobcem, ať již jde o způsob zvýšení důchodu podle příkazu ministra práce a sociálních věcí č. 237/2003 nebo o okolnosti žádosti o změnu data přiznání starobního důchodu se správní soudy (tj. Krajský soud v Brně i Nejvyšší správní soud) vypořádaly již při přezkumu rozhodnutí žalované ze dne 15. 11. 2010 a ze dne 11. 3. 2011 a krajský soud v projednávané věci nemá

důvodu se od závěrů zde přijatých odchylovat. Napadené rozhodnutí žalované proto vyhodnotil jako zákonné.

[13] Kasační stížnost podal žalobce (dále jen stěžovatel) z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro nesprávné posouzení právní otázky. Konkrétně namítal, že krajský soud neodstranil opakovaná pochybení žalované při výpočtu procentní výměry jeho starobního důchodu. Stěžovatel navíc považuje za nepřípustný postup soudu, který konstatoval, že o věci již bylo rozhodováno jednak žalovanou, jednak Krajským soudem v Brně, jehož rozsudek byl přezkoumán i Nejvyšším správním soudem, a následně odůvodnění těchto rozhodnutí ve velkém rozsahu citoval. Podle názoru stěžovatele se tak soud v nynějším řízení věcí již de facto nezabýval a jeho rozsudek proto neobsahuje logickou a konzistentní myšlenkovou úvahu o tom, proč považuje rozhodnutí žalované za správné.

[14] V dalším stěžovatel opětovně zopakoval své výhrady ke způsobu stanovení výše svého starobního důchodu (obsahově stejné jako v žalobě) a znovu též zpochybnil interpretaci svého dopisu ze dne 20. 10. 1999, který si dle jeho názoru žalovaná mylně vyložila jako žádost o přiznání důchodu už ke dni 30. 6. 1996, ač tak tento dopis nebyl míněn a poukazoval pouze na chybný výpočet výše důchodu. S ohledem na uvedené navrhl, aby byl napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

[15] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížnostních bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[16] K věci samé uvádí následující: Ze správního spisu soud zjistil, že řízení o přepočet dávky bylo zahájeno na základě dopisu žalobce ze dne 10. 3. 2015, v němž vyjádřil nesouhlas s dosavadním postupem žalované při vyměřování svého starobního důchodu a žádal do třetice o správné stanovení jeho výše ke dni 1. 6. 1998.

[17] Podle § 56 odst. 1 písmeno b) zákona o důchodovém pojištění zjistí-li se, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží. Důchod nebo jeho zvýšení se přitom doplatí nejvýše pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení; pro běh této lhůty platí § 55 odst. 2 věta druhá a třetí obdobně. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení.

[18] Řízení o přepočet dávky podle § 56 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je svojí povahou novým řízením ve smyslu § 101 písmeno e) správního řádu, jehož výsledkem má být vydání nového rozhodnutí ve věci samé. Vztahuje se proto na ně i § 102 správního řádu. Ustanovení § 102 odst. 4 správního řádu pak konkrétně stanoví, že pokud žádost účastníka neodůvodňuje zahájení nového řízení, rozhodne správní orgán o tom, že se řízení zastaví.

[19] K tomu Nejvyšší správní soud jen podotýká, že hlavní myšlenka uvedeného ustanovení není legislativně vyjádřena příliš zdařile, neboť samotné nové řízení je zahájeno podáním žádosti, zákonodárce měl tedy na mysli spíše situaci, kdy žádost neodůvodňuje vydání nového rozhodnutí ve věci. V jiném ohledu však výklad tohoto ustanovení nečiní žádné potíže.

[20] V projednávané věci je zřejmé, že o výši starobního důchodu stěžovatele bylo rozhodnuto pravomocně rozhodnutím žalované ze dne 15. 11. 2010. Zákonnost tohoto rozhodnutí byla v plném rozsahu přezkoumána (společně s následným rozhodnutím žalované o námitkách ze dne 11. 3. 2011) správními soudy a výpočet výše dávky byl shledán jak rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 16. 8. 2012 č. j. 34 Ad 45/2011-51, tak i rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 31. 1. 2014, č. j. 4 Ads 113/2012-41 zcela správným. Oba rozsudky nabyly právní moci. Na tomto místě Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že podle § 54 odst. 6 s. ř. s. jsou pravomocné rozsudky správních soudů závazné pro účastníky, osoby zúčastněné na řízení a pro orgány veřejné moci. Zde navíc byla ústavní stížnost proti nim podaná usnesením Ústavního soudu ze dne 22. 8. 2014 sp. zn. I. ÚS 1766/14 jako zjevně neopodstatněná odmítnuta.

[21] Jestliže tedy stěžovatel podal žádost o přepočet dávky nesprávně vyměřené a jako důvody pro zahájení řízení a vydání nového rozhodnutí uváděl opětovně ty stejné skutečnosti, které již byly žalovanou i správními soudy jednou posuzovány, přičemž rozhodnutí žalované vydané v předchozím řízení bylo shledáno zákonným, nebyly zde vůbec dány podmínky pro to, aby žalovaná o věci na základě nové žádosti znovu meritorně rozhodla. Správně měla řízení o žádosti podle výše citovaného ustanovení § 102 odst. 4 správního řádu zastavit. Meritorním výrokem obsaženým v prvoinstančním rozhodnutí ze dne 27. 3. 2015 tak poskytla stěžovateli určitý „procesní nadstandard“. To však po věcné stránce neznamená, že by se žalovaná mohla ve svém rozhodnutí od výše citovaných rozsudků nějak odchýlit a „napotřetí“ stěžovateli vyhovět. Totéž platí i pro následný přezkum rozhodnutí žalované správními soudy. Vytýká-li tedy stěžovatel v kasační stížnosti krajskému soudu, že se v nynějším řízení věcí již de facto nezabýval a jeho rozsudek proto neobsahuje logickou a konzistentní myšlenkovou úvahu o tom, proč považuje rozhodnutí žalované za (věcně) správné, pak je nutno upozornit, že právě takový postup byl zcela na místě a jiný ani být nemohl. Krajský soud se sice (na rozdíl od Nejvyššího správního soudu) ve svém rozsudku nezabýval blíže procesní stránkou věci, zcela správně však postřehl, že nemá žádný prostor pro originální úvahy o výši důchodu stěžovatele a že není jeho úkolem opětovně posuzovat otázky správními soudy již jednou zodpovězené jen proto, že stěžovatel s předchozím rozhodnutím žalované ve věci i s následnými rozsudky správních soudů nesouhlasí. Za této situace proto provedl (ve snaze vysvětlit stěžovateli znovu již jednou vysvětlené) pouze poněkud obsáhlou rekapitulaci procesu vyměřovaní jeho starobního důchodu, což možná nebylo příliš účelné, nezaložilo to však žádnou vadu napadeného rozsudku.

[22] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že napadený rozsudek Krajského soudu v Brně je zákonný, proto kasační stížnost proti němu podanou podle § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[23] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, žalovaná byla ve věci úspěšná, jednalo se však o věc důchodového pojištění, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2018

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu